

В.О. Хомутов¹, Л.В. Ульяник¹, Л.І. Белікова¹, М.Г. Линник², О.М. Костенко²

**ВПЛИВ ДИТЯЧИХ ІГРАШОК НА РОЗВИТОК І ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ
ТА УМОВИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В ТОРГІВЕЛЬНІЙ МЕРЕЖІ ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО РАЙОНУ ЗАПОРІЖЖЯ**
ДЗ «Запорізька міська санітарно-епідеміологічна станція Запорізької області»,
ДЗ «Шевченківська районна санітарно-епідеміологічна станція м. Запоріжжя»

Ключові слова: дитяча іграшка, здоров'я дитини, результати державного санітарно-епідеміологічного нагляду.

Ключевые слова: детская игрушка, здоровье ребенка, результаты государственного санитарно-эпидемиологического надзора.

Key words: children's toy, child's health, results of sanitary state inspection.

В Україну продовжують надходити т. зв. контрабандні товари дитячого асортименту, в тому числі, дитячі іграшки. На таможні не приділяють належну увагу контролю за ввезенням в Україну дитячих товарів (іграшок) імпортного виробництва. Частина дитячих товарів, ввезені на територію України, не має документів, що підтверджують їх якість і безпеку для здоров'я дітей. При здійсненні державного санітарного нагляду слід проводити раптові перевірки об'єктів, що реалізують товари дитячого асортименту, оскільки при попередженні керівників об'єктів за 10 днів, згідно вимог чинного законодавства, дитячі товари (іграшки), що не мають документів про якість і безпеку для здоров'я, з полиць магазинів тимчасово зникають. Недостатньо проводиться санітарно-просвітницька робота з батьками, що має бути спрямована на роз'яснення позитивної ролі іграшки у процесі виховання дитини та шкідливого впливу неякісної іграшки на її здоров'я.

В Украину продолжают поступать т. н. контрабандные товары детского ассортимента, в том числе, детские игрушки. На таможене не уделяют должного внимания контролю за ввозением в Украину детских товаров (игрушек) импортного производства. Часть детских товаров, ввезенная на территорию Украины, не имеют документов, удостоверяющих их качество и безопасность для здоровья детей. При осуществлении государственного санитарно-эпидемиологического надзора следует проводить внезапные проверки объектов, реализующих товары детского ассортимента, поскольку в случае предупреждения руководителей объектов за 10 дней, согласно требований санитарного законодательства, детские товары (игрушки) без документов о качестве и безопасности для здоровья детей временно исчезают с полок магазинов. Недостаточно проводится санитарно-просветительная работа среди родителей, которая должна быть направлена на разъяснение положительной роли игрушки в процессе воспитания ребенка и вредного влияния некачественной игрушки на его здоровье.

The so-called smuggled goods for children, including children's toys, are still being delivered to Ukraine. The appropriate attention isn't paid at the Customs to the control of the children's goods imported to Ukraine. A part of these goods doesn't have any documents, confirming their quality and safety for children's health. State sanitary inspections of the objects selling the goods for children should be sudden, because warning the heads of the objects 10 days beforehand, according to the demands of the sanitary legislation, only means that the goods for children (toys) without the documents confirming the quality and safety for children's health disappear from the shelves in the shops for a while. The level of the sanitary educational work with parents is insufficient. This work should be directed towards the explanation of the positive role of toys in the process of a child's education and the harmful influence of poor-quality toys on a child's health.

Основне покликання іграшки – відігравати позитивну роль у процесі виховання дітей, формування їх світогляду. Іграшки притягують увагу дітей, розвивають зір, почуття, кольорове сприйняття, сприяють розвитку координації руху тощо. Разом з тим, при виборі дитячої іграшки батькам треба замислитися, адже симпатична на вигляд іграшка може зашкодити здоров'ю дитини. Батьківський контроль якості та безпеки придбаної іграшки – це останній бар'єр, що відділяє організм дитини від шкідливих речовин.

За даними статистики, щорічно в Україні реєструють близько 20 дитячих смертей, пов'язаних з контактом з іграшками, з них близько 60% смертей спричинені задихом, 25% – падінням з іграшок, що рухаються, 10% – отруєнням отруйними речовинами, наявними в іграшках.

Результати лабораторних досліджень хімічного складу дитячих іграшок, проведених у лабораторіях України, свідчать, що до 15% досліджених зразків не відповідають вимогам нормативних документів. Концентрація шкідливих речовин у дитячих іграшках окремих виробників (особливо це стосується іграшок китайського виробництва) у декілька разів перевищує припустимі нормативні значення стосовно фенолу, формальдегіду, ртуті тощо.

Іграшки, виготовлені в промислових умовах, в Україні проходять державну санітарно-епідеміологічну експертизу. Зразки іграшок проходять тестування за різноманітними по-

казниками, зокрема органолептичними, фізико-хімічними, токсикологічними.

Резинові та пластмасові іграшки перевіряють на безпечні для здоров'я дітей компоненти. До них належать: основа – полівінілхлорид (ПВХ), реагент – сірка, пластифікатор – фталат, антиоксидант – фенол. Результати досліджень підтверджують, що ці речовини мають здатність акумулюватися в організмі дитини і можуть викликати розлади з боку імунної системи, а також захворювання нирок і печінки.

Екологи міжнародної організації «Грінпіс», які досліджували іграшки виробництва Китаю, прийшли до висновку, що до складу іграшок входять фталати. Використання при виробництві іграшок фталатів наразі заборонено в Європі та США, а в Китаї такої заборони немає. Ці хімікати при взаємодії з гормонами людини впливають на її ендокринну і статеву системи і можуть привести до розвитку гормональних порушень. За результатами лабораторних досліджень, фталати наявні в 21 випадку з 30 зразків іграшок китайського виробництва, які були направлені в незалежну лабораторію.

За даними інтернет-видань, серед дитячих іграшок існує т. зв. «страшна десятка» – іграшки, що є вкрай небезпечними для здоров'я і призвели до травмування або смерті дітей.

І місце – «Дартс» – дротини з гострими металевими набалдашниками. На рахунок іграшки 6700 поранених дітей і 4 дитячі смерті;

II місце – «Набір юного фізика-ядерника» – інструкція розповідала дітям про можливість отримання атомної енергії в домашніх умовах;

III місце – «Дитячий міні-гамак», нестійка схема кріплення та нерозтяжна сітка заплутувала дітей, декілька з них загинули;

IV місце – «Кеббідж Петч», в іграшку вмонтовано механічний прилад – зуби. Як результат, 35 відкушених пальців у дітей всього за кілька місяців продажу іграшки;

V місце – «Sky Dancer» – фея з механічними крилами, яка, літаючи, травмувала дітей;

VI місце – «Лук з дерев'яними стрілами»;

VII місце – «Дитячий ковбойський ремінь з пістолетом», що стріляє масивними пробками;

VIII місце – «30-дюймовка пушка з літаючим ядром»;

IX місце – «Ракетні установки з комплектом пластмасових літаючих ракет»;

X місце – «Дитячий мотоцикл».

Більшість подібних іграшок для дітей, за інформацією інтернет-видань, реалізують на ринках України за відсутності супровідної документації, що посвідчує їх якість та безпеку для здоров'я, без упаковки, без товарного ярлика.

МЕТА РОБОТИ

Провести дослідження умов реалізації іграшок у торговельній мережі Шевченківського району Запоріжжя та вивчити їх вплив на розвиток і здоров'я дитини.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У Шевченківському районі на обліку знаходиться 20 об'єктів, де реалізуються товари дитячого асортименту, в тому числі, дитячі іграшки. У процентному відношенні це 19,8% від загальної кількості закладів даного типу, що зосереджені у м. Запоріжжі (або практично кожний 5-й об'єкт).

Протягом поточного санітарного нагляду при планових і позапланових перевірках фахівці санітарної служби виявили суттєві порушення вимог санітарного законодавства при реалізації дитячих іграшок у торговельній мережі. Основними причинами порушень є відсутність висновків державної санітарно-епідеміологічної експертизи на продукцію, відсутність товарних ярликів, реалізація дитячих іграшок без індивідуальної упаковки, недотримання параметрів мікроклімату при зберіганні та реалізації дитячих товарів, порушення термінів проходження профілактичних медичних оглядів реалізаторами.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

При перевірці торговельної мережі Шевченківського району встановлено факт реалізації іграшки «Дартс», що входить до «страшної десятки» дитячих іграшок.

У кожному конкретному випадку санітарна служба вживала заходи адміністративного впливу, направляла інформацію до органів прокуратури та в разі відсутності висновків державної санітарно-епідеміологічної експертизи про відповідність дитячих іграшок вимогам чинного законодавства було обмежено асортимент продукції, що реалізувалася, на адресу приватних підприємців направ-

Відомості про авторів:

Хомутов В.О., гол. державний санітарний лікар м. Запоріжжя.

Ульяник Л.В., зав. відділення гігієни дітей і підлітків Запорізької міської санітарно-епідеміологічної станції.

Белікова Л.І., лікар-гігієніст відділення гігієни дітей і підлітків Запорізької міської санітарно-епідеміологічної станції.

Линник М.Г., гол. державний санітарний лікар Шевченківського району м. Запоріжжя.

Костенко О.М., зав. відділення гігієни дітей і підлітків Шевченківської районної санітарно-епідеміологічної станції м. Запоріжжя.

Адреса для листування:

Хомутов Володимир Олександрович 69037, м. Запоріжжя, вул. Миру/Рекордна, 1-Б/25, Запорізька міська санітарно-епідеміологічна станція. Тел.: (061) 224 06 49, 224 06 84. E-mail: zapgorses@ukr.net

ляли приписи про необхідність її проведення.

У ході контролю за реалізацією дитячих товарів відібрано 6 зразків іграшок, що реалізували в торговельній мережі району для проведення лабораторних досліджень на базі токсикологічної лабораторії Запорізької обл.СЕС. За результатами лабораторних досліджень, зразки дитячих іграшок відповідають вимогам гігієнічних нормативів.

Протягом здійснення контролю за реалізацією дитячих іграшок проведено соціологічне опитування: «Які іграшки є найбільш безпечними для здоров'я дітей?». Якщо, купуючи, наприклад, харчі, люди звертають увагу на наявність упаковки, дату виготовлення та термін їх придатності, однак, як свідчать результати опитування, до придбання іграшок зовсім протилежне ставлення. Пріоритетом для переважної частини батьків, дідухів і бабусь при придбанні іграшок є бажання дитини. 90% респондентів купують іграшки для своїх дітей саме на ринках, оскільки вартість їх там значно нижча, ніж у магазинах. Реалізатори дитячих товарів на ринках і батьки, які купують іграшки саме на ринках, негативно ставляться до роз'яснень фахівців санітарної служби щодо безпеки та якості іграшок для здоров'я дітей.

Санітарною службою Шевченківського району міста за фактом виявлених порушень санітарних норм і правил вживали заходи адміністративного впливу. Протягом останніх 3 років застосовано 30 штрафних санкцій, 3 фінансові, 11 постанов про заборону реалізації іграшок і 9 постанов про тимчасове припинення функціонування об'єктів.

ВИСНОВКИ

В Україну продовжують надходити т. зв. контрабандні товари дитячого асортименту, в тому числі, дитячі іграшки. На таможні не приділяють належну увагу контролю за ввезенням в Україну дитячих товарів (іграшок) імпортного виробництва. Частина дитячих товарів, ввезена на територію країни, не має документів, що підтверджують їх якість і безпеку для здоров'я дітей.

При здійсненні державного санітарного нагляду слід проводити раптові перевірки об'єктів, що реалізують товари дитячого асортименту, оскільки при попередженні керівників об'єктів за 10 днів, згідно вимог чинного законодавства, дитячі товари (іграшки), що не мають документів про якість і безпеку для здоров'я, з полиць магазинів тимчасово зникають.

Недостатньо проводиться санітарно-просвітницька робота з батьками, що має бути спрямована на роз'яснення позитивної ролі іграшки у процесі виховання дитини та шкідливого впливу неякісної іграшки на її здоров'я.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Чабовская А.П. Гигиена детей раннего и дошкольного возраста / А.П. Чабовская. – М., 1971.
2. Сердюковская Г.Н. Гигиена детей и подростков / Г.Н. Сердюковская, А.Г. Сухарев. – М.: Медицина, 1986.
3. ДСанПІаН № 5.5.6.012-98 Державні санітарні правила і норми безпеки іграшок та ігор для здоров'я дітей.